

25 .11.2016

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö

Miehittämätöntä ilmailua ja lennokkitoimintaa koskevan lainsäädännön kehittäminen turvallisuuden näkökulmasta

Asettaminen

Puolustusministeriö on tänään asettanut hankkeen, jonka tehtävänä on valmistella tarvittavat ehdotukset lainsäädäntömuutoksista, jotka ovat tarpeen miehittämättömään ilmailuun ja lennokkien toimintaan puuttumiseksi puolustushallinnon alalla.

Toimikausi

1.12.2016 - 31.5.2017

Tausta

Puolustusvoimien ja puolustusministeriön välillä on pohdittu miehittämättömiin ilma-aluksiin liittyviä kysymyksiä ja tuotu esille sääntelyn kehittämistarpeita. Nykyinen sääntely jättää puolustushallinnon viranomaisten mahdollisuudet puuttua toimintaan osin tulkinnanvaraisiksi ja käytännössä toimimattomiksi. Viranomaisten toimivaltuuksien tulisi olla lainsäädännössä selkeästi määritelty.

Miehittämättömistä ilma-aluksista voidaan arvioida aiheutuvan riskejä ja uhkia sekä suoranaista vaaraa maanpuolustukselle. Pääesikunta on lausunnossaan 31.8.2015 ja 31.10.2016 päivätyssä esityksessä tuonut esiin tarpeen tarkastella lainsäädäntöä sen selvittämiseksi, millä edellytyksillä ja millä keinoilla Puolustusvoimilla on oikeus puuttua miehittämättömän ilma-aluksen luvattomaan, vaaralliseen tai uhkaavaan toimintaan.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja puolustusministeriön välillä on käyty keskusteluja miehittämättömien ilma-alusten sääntelystä. Erityisesti määräyksen OPS M1-32 laatimisen ja päivittämisen yhteydessä on pyritty tuomaan esille niitä ilmailulain sääntelyvaihtoehtoja, jotka ottaisivat puolustushallinnon tarpeet huomioon. Lainsäädäntötekniisesti kaikkiin puolustusministeriön hallinnonalan tarpeisiin ei voida vastata ilmailulain viitekehyksestä, etenkin kun kyse on mahdollisuudesta voimakeinojen käyttöön.

Myös muut turvallisuusviranomaiset ovat nostaneet esiin miehittämättömiin ilma-aluksiin liittyvän sääntelyn tarpeellisuuden.

Tavoitteet

Hankkeen päämääränä on sotilaskohteiden ja muiden maanpuolustuksen kannalta keskeisten toimintojen sekä henkilöiden turvallisuuden parantaminen ja järjestyksen ylläpitoon liittyvän lainsäädännön tarkistaminen. Hankkeessa tulee selvittää, millaisia sääntelyvaihtoehtoja on puuttua miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun, jotta voidaan:

- 1) estää puolustusvoimien kohteiden tiedustelutoiminta
- 2) estää muu luvaton toiminta, kuten vihamielinen tai sotilaallinen toiminta puolustusvoimien kohteita, henkilöitä ja valtakunnan elintärkeitä toimintoja vastaan
- 3) varmistaa sotilasilmailun lentoturvallisuus alailmatilassa (alle 150m)

Säädös muutoksilla on oltava liityntä puolustusvoimien lakisäätöihin tehtäviin ja maanpuolustukseen. Erityisesti on tarpeen arvioida, millaisia lainsäädännöllisiä muutoksia tarvitaan, jotta voidaan turvata puolustusvoimien joukot, henkilöstö, alueet, tilat, kohteet, kalusto ja harjoitukset. Mahdollisten säädettävien keinojen oikeasuhtaisuus suh-

25.11.2016

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö

teessa suojattavaan oikeushyvään on arvioitava hankkeen aikana. Miehittämättömään ilmailuun liittyvät muutostarpeet liittyvät erityisesti turvallisuuteen, järjestykseen sekä maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävän tiedon ja kohteiden suojaamiseen. Sääntelyn vaikutus aluevalvonnan järjestelyihin ja niissä ilmeneviin tarpeisiin selvitetään. Hankkeen aikana on laadittava arvio vaikutuksista siviili-ilmailuun.

Tehtävä

Hankkeen tehtävänä on valmistella ehdotukset tarvittaviksi säädösmuutoksiksi. Hankkeessa on otettava huomioon, millä edellytyksillä ja keinoilla sekä kenen päätöksestä miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin kulkuun voitaisiin puuttua. Ehdotukset on laadittava hallituksen esityksen muotoon. Säädösmuutosten tulisi lähtökohtaisesti perustua lakiin puolustusvoimista (551/2007), mutta samalla on arvioitava rajapinnat muuhun lainsäädäntöön (ilmailulaki 864/2014, aluevalvontalaki 755/2000, laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta 255/2014). Työn kuluessa voidaan myös tarkastella rajapinta muiden miehittämättömien järjestelmien aiheuttamaan uhkaan.

Organisointi

Hanke valmistellaan työryhmässä. Työhön osallistuu tarvittava operatiivinen asiantuntemus pääesikunnasta ja puolustushaaroista, sekä muilta hallinnonaloilta. Tavoitteena on vuorovaikutteinen lainvalmisteluprosessi eri sidosryhmien kanssa. Hankkeen aikana kuullaan ainakin keskeisiä tahoja, joiden toimintaan lainsäädännöllä tulee olemaan vaikutuksia.

Työryhmän kokoonpano

Työryhmään nimetään lainvalmistelun kannalta keskeiset tahot. Asiantuntijoita voidaan kutsua työryhmän kokouksiin käsiteltävistä asiakokonaisuuksista riippuen.

Puheenjohtaja

Lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström, Puolustusministeriö

Varapuheenjohtaja

Vanhempi osastoesiupseeri Iiro Penttilä, Puolustusministeriö

Jäsenet

Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen, Sisäministeriö

Erytisasiantuntija Heli Heikkola, Sisäministeriö

Rajaturvallisuusasiantuntija Jussi Napola, Rajavartiolaitos

Operaatiokeskuksen päällikkö, everstiluutnantti Vesa Mäntylä, Puolustusvoimat

Turvallisuussektorin johtaja, everstiluutnantti Hannu Koivisto, Puolustusvoimat

Ilmavoimien komentajan edustaja, everstiluutnantti Tommi Keränen, Puolustusvoimat

Sotilaslakimies, varatuomari Erik Jokinen, Puolustusvoimat

25 .11.2016

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö

Apulaisosastopäällikkö, everstiluutnantti Henrik Elo, Puolustusvoimat

Johtava sotilaslakimies, varatuomari Veli-Pekka Paananen, Puolustusvoimat

Sihteeri

Hallitussihteeri Teija Pellikainen, puolustusministeriö

Asiantuntijat

Yleissihteeri Jari Kielenniva, Turvallisuuskomitea

Maavoimien ilmailutarkastaja, majuri Jani Kortesuoma

Neuvotteleva Virkamies Jenni Rantio, Liikenne- ja viestintäministeriö

Työryhmän jäsenistöstä 18 prosenttia on naisia ja 82 prosenttia miehiä. Jäsenten osalta työryhmän kokoonpano ei täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n (232/2005) kiintiösäännöksen vaatimuksen, jonka mukaan toimielimessä on oltava vähintään 40 prosenttia sekä naisia että miehiä. Käsiteltävänä on erityisala, jonka asiantuntijat ovat suurelta osin miehiä.

Kustannukset ja rahoitus

Hanke toteutetaan virkatyönä eikä kokouspalkkioita makseta. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matka- ja muista kuluista.

Työryhmän kokouskustannukset hyväksyy työryhmän puheenjohtaja. Hankkeessa ei voida tehdä sitovia tilauksia eikä muita sopimuksia ilman puolustusministeriön hyväksymistä.

Julkaisujen painosmäärät, ulkoasu ja jakelu selvitetään etukäteen puolustusministeriön kanssa.

Yhteyshenkilöt

hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana Hanna Nordström, puolustusministeriö, puh. 0295 140600, hanna.nordstrom@defmin.fi

hallitussihteeri Teija Pellikainen, puolustusministeriö, puh 0295 140606, tei-ja.pellikainen@defmin.fi

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö

Asettamispäätös

4 (5)

1111/50.03.07/2015
FI.PLM.2016-6160

25.11.2016

Puolustusministeri

Jussi Niinistö

Kansliapäällikkö

Jukka Juusti

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

25 .11.2016

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö

Jakelu Puolustusministeriö, puolustuspoliittinen osasto
Pääesikunta, oikeudellinen osasto
Pääesikunta, operatiivinen osasto
Pääesikunta, suunnitteluosasto
Ilmavoimat
Sisäministeriö
Sotilasilmailun viranomaisyksikkö
Rajavartiolaitos
Liikenne- ja viestintäministeriö
Turvallisuuskomitea

Tiedoksi PLM Osastot ja erillisyksiköt
Turvallisuuskomitea
Trafi
kansliapäällikkö Jukka Juusti
erityisavustajat
VNK
OM